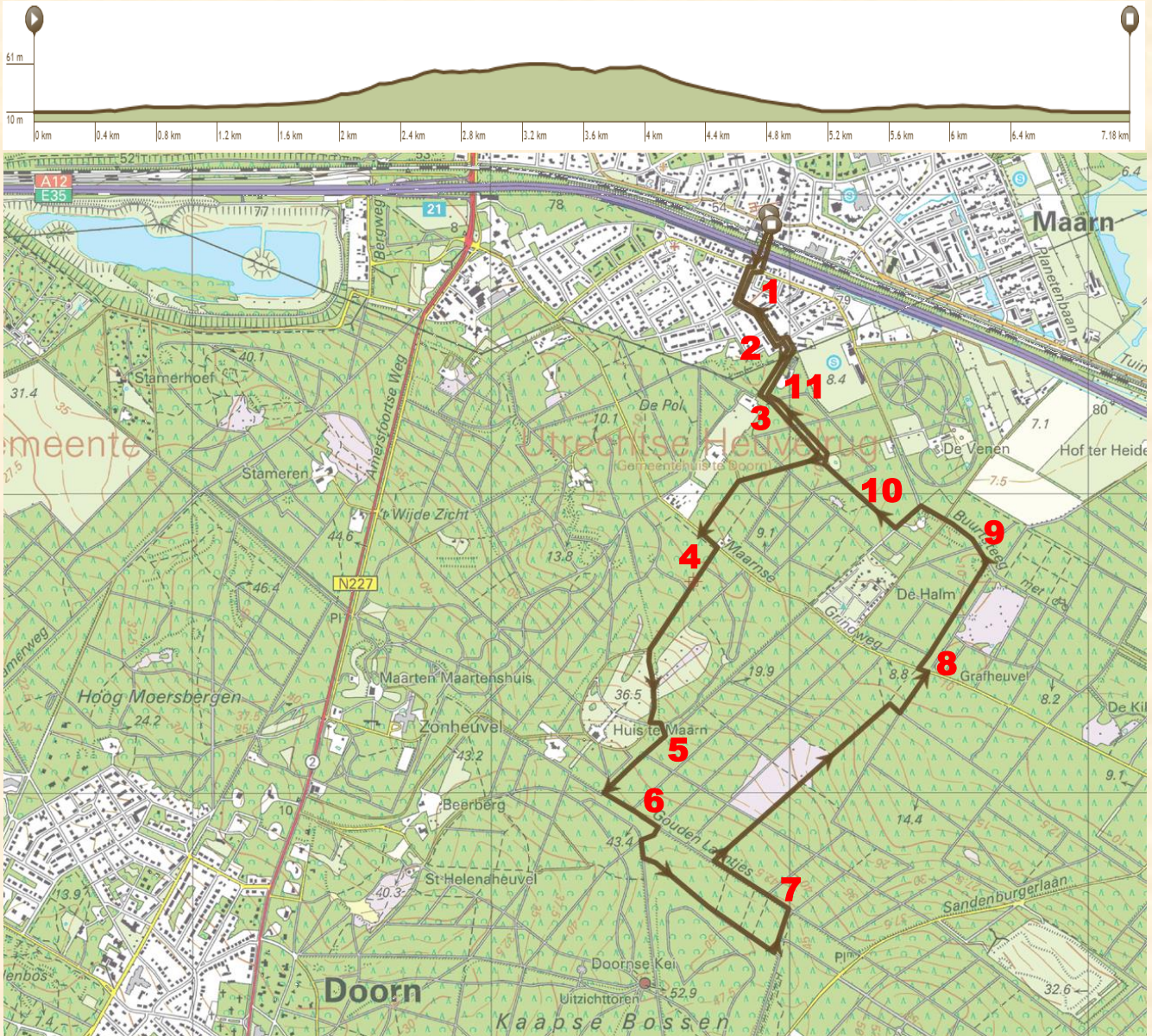

de Bossen bezuiden Maarn

Voor degenen die met eigen ogen een representatief beeld van de reliëfrijke bossen bezuiden Maarn willen krijgen beschreven wij een traject van 7,2 kilometer. Wie ook het landgoed De Venen van binnen wil bekijken moet op de terugweg bij Maarn een iets andere route volgen. Wie niet via De Venen terugkeert adviseren wij een trajectdeel in de buurt van het station Maarn vice versa te lopen. Alleen het trajectdeel door het landgoed De Venen is gemarkeerd. Onze route werd beschreven vanuit het spoorwegstation van Maarn.

Route 7,2 km. Voor de GPS RouteYou versie, klik [hier](#).

1. Na het verlaten van het station lopen we eerst onder het viaduct van de A12 naar het zuidelijk deel van de bebouwde kom. Al direct valt ons oog dan op het van 1925 daterende voormalige Maarnse raadhuis. Opvallende onderdelen van het gebouw zijn het bordes, naar verhouding grote

inzwenkende schilddak en daar middenop geplaatste klokkentorentje. Het gebouw vertegenwoordigt de late neorenaissancestijl. Architect ervan was H.A. Pothoven.

2. Achter het raadhuis slaan we linksaf om ons door de Lindenlaan naar de rand van de bebouwde kom te laten leiden. Aan het eind van de straat moet daarna links enkele tientallen meters de Eikenlaan worden gevolgd. Voorbij een kort blokje eengezinswoningen biedt een pad er rechts de mogelijkheid het bos in te gaan. We kunnen dan nader kennismaken met het brede lage terras smeltwater- en windafzettingen dat onderaan de stuwwalflank werd gevormd. Het pad loopt naar een lange smalle enclave agrarisch cultuurland. Even daarvoor slaan we echter linksaf om door het bos te kunnen blijven lopen.

3. Na enkele honderden meters wordt onze georoute dan diagonaal gesneden door een van de zandruggetjes waarmee een zone van het terras werd gearneerd. Waarschijnlijk zijn die ruggetjes windvormingen van het type dat tegen het einde van de laatste ijstijd ontstond en later onder invloed van allerlei menselijke activiteiten plaatselijk nog weer aan verstuingen onderhevig was. Doorlopend bereiken we een half verharde hoofdontsluiting van het bos. Links is dan schuin voor ons een door walletjes omgeven kleine vijver van het type "paddenpoel" te zien. :

4. De half verharde hoofdontsluiting wordt rechts gevolgd tot aan de 19de-eeuwse Maarnse Grindweg waar we linksaf slaan. Rechts verleidt een laan ons daarna echter al snel tot een beklimming van de stuwwalflank. De laan brengt ons naar de open ruimten van het parkje waar in 1915 het neoclassicistische Huis te Maarn werd gebouwd. Bij de open ruimten splitst de laan zich in tweeën om de grootste open ruimte als een lus te omgeven. Wij gaan op de splitsing schuin naar links. Duidelijk is dan te zien dat het bos op de stuwwalflank afwisselt met smalle uitlopers van het grote open terrein. Op een van de uitlopers trekt een groep oude jeneverbessen onze aandacht. Na enkele honderden meters wordt het lusvormige deel van de laan weer verlaten en opnieuw linksaf geslagen omdat de naaste omgeving van het Huis te Maarn niet vrij toegankelijk is. Een pijl wijst ons dan op de aanwezigheid van een zijpad.

5. Het zijpad schampt een bosgedeelte waar bundels kleine geulen en ruggetjes de stuwwalflank verlevendigen. Bovendien passeren wij er een aarden walletje dat de kern van het landgoed Huis te Maarn omgeeft. Het zijpad brengt ons naar een van de kaarsrechte boswegen die de vroeg 20ste-eeuwse bossen van deze omgeving compartimenteren. Een groot aantal ervan loopt in vrijwel dezelfde richting als waarin het stuwwaloppervlak helt terwijl enkele andere min of meer de flank van de heuvelrug volgen.

6. Via de bosontsluiting waar het zijpad heen leidde gaan we rechts naar de kaarsrechte zandweg langs de grens met de voormalige gemeente Doorn. Het aarden walletje houdt ons dan nog gezelschap. De grensweg wordt links gevolgd tot een zijpad de mogelijkheid biedt rechts De Kaapse Bossen van Natuurmonumenten in te gaan. We bewandelen er een stuwwalerras waarvan de vrijwel vlakke bovenzijde ongeveer 43 meter boven N.A.P. is gelegen. In de Kaapse Bossen slaan we al snel linksaf wat even later nog eens wordt herhaald.

7. Onze georoute loopt nu enige tijd over een stuwwalplateau waarvan enkele culminaties tot 50 à 53 boven N.A.P. reiken. Links van het pad liggen aan de randen van het plateau enkele fraaie reeksen kommetjes. Wij volgen het pad over het stuwwalplateau tot dichtbij een punt waar het naar rechts knikt. Het geopad keert dan namelijk weer terug naar de grensweg waar andermaal linksaf wordt geslagen. Ditmaal blijven we de grensweg wat langer trouw. Dit wordt beloond met de passage van een omwalde kommetjestrog die de grensweg diagonaal snijdt. Even later begint via het derde rechterzijpad dat we op onze tweede wandeling over de grensweg tegenkwamen een afdaling van de stuwwalflank die eerder bij het Huis te Maarn door ons werd beklommen. Het pad behoort tot de vroeg 20ste-eeuwse bosontsluitingen die vrijwel in de richting lopen waarin de stuwwalflank helt. Bij de afdaling komen we eerst nog langs enkele kommetjes. Verderop loopt het pad echter over een deel van de stuwwalflank met bundels geultjes en een enkel dalletje. Een enkel bankje biedt er de mogelijkheid even uit te rusten.

8. Vrijwel onderaan de helling is het voor een comfortabele voltooiing van de afdaling wenselijk rechts naar een kruispunt te lopen en daar linksaf te slaan. Enkele honderden meters verderop komen we dan voor de tweede maal terecht op de 19de-eeuwse Maarnse Grindweg. Rechts zijn nu andermaal enkele van de zandruggetjes te zien waarmee de wind het brede lage terras onderlangs de

stuwwalflank garneerde. De ruggetjes liggen aan de overzijde van de Maarnse Grindweg op een ten dele vrij open omheind natuurterrein waar schapen mogen grazen. Om de ruggetjes nog wat beter te kunnen bekijken gaan we nu even links de Maarnse Grindweg volgen en na enkele tientallen meters het eerste rechterzijpad in. Het pad loopt vrijwel langs de rand van het gebied met zandruggetjes waar, na enkele honderden meters ook een imposante grafheuvel de aandacht trekt. Een eindje verderop komt het pad na passage van een ruggetje uit op de oude Buurtsteeg die door een verhard fietspad gezelschap wordt gehouden.

9. We gaan nu linksaf om de Buurtsteeg enkele honderden meters te gaan volgen. De oude weg loopt er vrijwel onderlangs een ruggetje dat door geultjes wordt verlevendigd. De geultjes danken hun ontstaan waarschijnlijk aan het vroegere paard en wagenverkeer over ongebaande tracés. De Buurtsteeg brengt ons naar een driesprong.

Degenen die bij hun terugkeer naar Maarn een kijkje willen nemen in het relatief jonge lommerrijke landgoed De Venen moeten zo'n 150 meter voor de driesprong rechts een ander pad gaan volgen. Een met blauwgekopte ronde paaltjes gemarkeerde route leidt hen dan door het beboste deel van het landgoed naar een ingang ervan die zich vlakbij het dorp Maarn bevindt. Een terugkeer via De Venen betekent wel dat de hoofdroute definitief wordt verlaten. De paragrafen a b en c van pagina 28 bieden nadere informatie over de alternatieve wandelroute. Wie gewoon de hoofdroute blijft volgen moet nu paragraaf 10 lezen.

10. Op de driesprong gaan we linksaf en na ruim honderd meter rechtsaf. Zandige ruggetjes blijven ons dan nog gezelschap houden. Op een gegeven moment zien we links een kleine open plek waar een van de ruggetjes wordt gekroond door een tweetal ronde (graf)heuveltjes. Een zijpaadje biedt de mogelijkheid er even een kijkje te nemen. Dit gedaan hebbende keren we terug naar de bredere bosweg die zojuist door ons was verlieten. Deze weg verder vervolgend komen we weer terecht bij de paddenpoel waarmee al kort na het begin van de wandeling kennis werd gemaakt. Op de erachter gelegen kruising is dan ook het deel van de wandelroute te zien waar wij het bos ingingen.

11. De bedoeling is dat dit traject nu voor de terugkeer naar het station van Maarn in de tegenovergestelde richting wordt belopen. Daarvoor moeten wij op de half verharde weg achter de paddenpoel luttele meters naar rechts. Links kunnen we dan weer de bosweg volgen waar voor het eerst met de zandruggetjes van het wandelgebied werd kennisgemaakt. De bosweg brengt ons naar een soort T-kruising waar rechts al snel de rand van de bebouwde kom wordt bereikt. Links kunnen we dan via een stukje Eikenlaan en de Lindenlaan naar de omgeving van het station.

De beschrijving van een alternatief trajectdeel via De Venen

a. Het pad dat we voor de terugkeer via het landgoed De Venen insloegen brengt ons naar de rand van een agrarisch gebied waar we in de verte de A12 en spoorlijn kunnen zien. Al snel is het dan links mogelijk het bos van het landgoed De Venen in te gaan. Dit kan via een vrij onopvallend hekje. Achter het hekje komen we vrijwel direct terecht op een flauwbochtige laan die rechts wordt gevolgd. Links "passeert" dan een enclave cultuurland met enige bebouwing.

b. De flauwbochtige laan brengt ons naar een vijfsprong waar we vrijwel rechtdoor blijven lopen. Bij een intiem bosvijvertje buigt de route echter scherp naar links om. We bereiken dan opnieuw een flauwbochtige laan die ons links leidt naar een zessprong. Vandaar wordt rechts via een andere flauwbochtige laan het padenstelsel opgezocht waarvan het patroon aan een wiel met spaken doet denken. Daar aangekomen volgen we links de laan die de padenster omcirkelt.

c. Tegenover het vijfde radiale pad biedt linksaf slaan dan de mogelijkheid het bos weer te verlaten. Dit kan via de toegang bij de Buurtsteeg. Laatstgenoemde weg moet daarna rechts worden gevolgd voor de terugkeer naar de bebouwde kom van Maarn. Daar leidt de op de Buurtsteeg aansluitende Kapelweg ons tenslotte naar de omgeving van het Maarnse station.

De wandeling leerde ons zowel een markant stuwwalgedeelte van de Utrechtse Heuvelrug als daar onderlangs gelegen terras smeltwater en windafzettingen kennen. Daarbij bleken kommetjes de rand van een stuwwalplateau en bundels geultjes de vrij steile noordoostelijke flanken van de stuwwal te verlevendigen. Het laag gelegen terras boeide vooral doordat een zone ervan werd gegarneerd met (wind)zandruggetjes.

Toelichting

Onderwerp van deze brochure was een vrijwel geheel beboste zone die van het relatief laag gelegen Maarn zuidwaarts naar de kruin van de natuurrijke Utrechtse Heuvelrug loopt. De ondergrond bestaat er voor een belangrijk deel uit (rivier)afzettingen die in de voorlaatste ijstijd vanuit de nabije Gelderse Vallei door zich uitbreidend Scandinavisch landijs werden opgestuwd.

Als gevolg van deze glaciële expansiedrift ontstond een 34 kilometer lange middelhoge stuwwal waarop het zuidelijk deel van het wandelgebied is gelegen.

Het zich via de Gelderse Vallei uitbreidende landijs heeft de stuwwallen niet alleen gevormd maar ook tijdelijk overdekt. Hierbij werd het oppervlak ervan étagegewijs geëgaliseerd. In en bij het meest zuidelijk deel van het wandelgebied ontstond aldus een plateau waarvan enkele lage culminaties tot ongeveer 52 meter boven N.A.P. reiken. Onmiddellijk ten noordwesten ervan ligt de bovenzijde van een stuwwalerras ongeveer 43 meter boven N.A.P.

Smeltwater vormde via de laagten van de stuwwal slechts een enkel kort dalletje in het wandelgebied. Er omheen werd een uitbollend stuwwalgedeelte echter verlevendigd door een stelsel divergerende geultjes.

Aan de noordoostkant wordt de stuwwal geflankeerd door een laaggelegen terras met smeltwater- en windafzettingen waarvan het oppervlak lokaal ook kleine heuvels of ruggen vertoont.

Na de laatste ijstijd raakte het wandelgebied begroeid met bos waarin op de stuwwal later (winter)eiken en beuken domineerden en op de armere windzanden vooral (zomer)eiken en berken groeiden.

Onder invloed van allerlei menselijke activiteiten zouden de bossen sinds de bronstijd geleidelijk plaatsmaken voor steppe- en heidevegetaties terwijl door herhaaldelijk afplaggen kale plekken ontstonden waar de windzanden uit de laatste ijstijd gingen stuiven.

Aan de prehistorische activiteiten van de mens herinneren bovenaan de stuwwalflank en op de geaccidenteerde dekzanden nog enkele grafheuvels.

Met name de eigenaren van de landgoederen Schoonoord (De Kaap), Huis te Maarn en Maarsbergen zorgden sinds de negentiende of het begin van de twintigste eeuw voor een vrijwel volledige herbebossing van het gebied. Daarbij zou er aanvankelijk vooral de grove den en later ook een aantal exotische naaldhoutsoorten worden geplant. Tal van hoofdontsluitingen werden echter beukenlanen.

Het ontsluitingspatroon van de bossen is sinds de aanleg ervan slechts weinig veranderd. Op het laag gelegen terras wordt het gebied gesneden door de minstens enkele eeuwen oude Buurtsteeg en de 19de-eeuwse Maarsbergse Weg. Beide verbinden Maarn met het grote landgoed Maarsbergen. Enkele wegen en paden zijn (relicten van) oude interlocale verbindingen.

Verspreid in de bossen staan een enkele grote villa's en andere woningen. Onder deze is het imposante neoclassicistische Huis te Maarn.

De Kaapse Bossen en een strook van de stuwwalflank zijn tegenwoordig eigendom van Natuurmonumenten.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen.

Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger.